

Martxoa, aldaketaren hilabetea

Otsaileko azken astea da, eta Clararen herrian, goizek oraindik bufanda usaina dute. Leihoa ireki zuenean, aireak sudurra estutu zion, baina eguerdirako eguzkia jada egun batzuk lehenago baino beroagoa zen.

“Ama, zein eguraldi arraroa!” esan zuen goiz batean, berokia botoitzen zuen bitartean. “Hotz dut… baina jaka kendu nahi dut ere”.

Amak barre egin zuen.

“Hori gertatzen da martxoan sartzen garenean. Negua da oraindik, baina udaberria dagoeneko bere presentzia nabaritzen hasi da”.

Clarari ideia hori gustatu zitzaion. Udaberriak “bere presentzia nabaritzearen” ideiak atean oso leunki jotzen ari zen bisitari sekretu baten antzekoa iruditu zitzaion.

Egun berean, eskolan, irakaslea gutun-azal txikiz betetako kaxa batekin iritsi zen.

“Gaur zerbait berezia hasiko dugu”, iragarri zuen. «Martxoa hurbiltzen ari denez, mutil eta neska bakoitzak hazi bat landatuko du. Hilabete osoan zehar behatuko dugu».

Clararen begiak zabaldu egin ziren.

«Zeren hazi bat?»

«Ekilore, letxuga, babarrun... Asko ditut», esan zuen irakasleak. «Baina gogoratu zerbait: martxoan oraindik pazientzia izan behar dugu. Egun eguzkitsuak eta haizetsuak izango dira, eta agian zaparrada bat ere bai. Landareek, gu bezala, aldaketara ohitu behar dute».

Bere txanda iritsi zenean, Clarak «ilarrak» zioen pakete bat aukeratu zuen. Hitz hori gustatu zitzaion, biribila eta dibertigarria.

Etxean, hazia sukaldeko leihoaren ondoko lorontzi txiki batean jarri zuen. Lur pixka bat, ur pixka bat gehitu zion, eta, asko pentsatu ondoren, izen bat.

«Verdeta deituko zara», esan zuen leunki. «Ernetzen zarenean, oso berde egongo zarelako».

Bere anaia txikia, Biel, beti dena ukitu nahi zuena, puntetan hurbildu zen.

«Ernetu al da dagoeneko?»

—Ez —esan zuen Clarak—. Haziak ez dira minutu batean ernetzen.

—Bi minututan?

—Ez, hori ere ez.

—Hirutan?

Clarak hasperen egin zuen, baina barre egin zuen azkenean.

—Denbora behar dute. Eta martxoa hasi besterik ez da egin.

Hurrengo goizean, Clara jaiki eta loreontzia ikustera joan zen korrika. Ezer ez. Lur hezea besterik ez.

—Verdeta, zatoz... —xuxurlatu zuen—. Pixka bat erne dezakezu.

Egun hartan haizetsua zen. Haize jostalari bat, kaleko zuhaitzen adarrak dantzan jartzen zituena eta hodeiak gora eta behera bultzatzen zituena. Arratsaldean, euri-txinparta ere egin zuen denbora batez.

—Eguraldi honekin, ez da inoiz haziko! —marmaratu zuen Clarak.

Aitonak, sukaldean sagar bat zuritzen ari zenak, betaurrekoen gainetik begiratu zion.

—Hau da, hain zuzen, urteko sasoi hori martxoan —esan zuen—. Egun batean negua dirudi, hurrengoan udaberria. Landa eremuak badaki, eta haziek ere bai.

—Baina ez naiz oso ona itxaroten —aitortu zuen Clarak.

Aitonak sagar zati txiki bat eman zion.

—Beno, hilabete honetan bi gauza ikasiko dituzu: nola hazten diren landareak... eta nola hazten den pazientzia.

Hiru egun igaro ziren. Gero lau. Goizero, Clarak loreontziari begiratzen zion. Arratsaldero, ur pixka bat. Ez gehiegi, ez gutxiegi, irakasleak esan bezala. Biel bere ondoan jarri eta iruzkingile gisa aritzen zen.

—Gaur ere ez dago ezer.

—Hori ikusten dut —esan zuen Clarak.

—Agian Verdeta lo dago.

—Agian bai.

—Agian zurrungaka ari da.

Bosgarren egunean, Clara loreontzira bere ohiko aurpegiarekin hurbildu zenean, bat-batean gelditu egin zen.

—Ama! Ama! Zatoz hona! Zatoz azkar!

Katu baten atzaparra bezain txikia zen kimu berde txiki bat lurzorutik ateratzen zen.

Amak eskuak oihal batekin lehortu eta irribarre egin zuen.

“Begira iezaiozu… Esna dago.”

Bielek ahoa ireki zuen.

“Verdeta da!”

Clara hain makurtu zen, non sudurrak ia lurra ukitu baitzuen.

“Kaixo…” esan zuen leunki, beldurtu nahi ez balu bezala.

Egun hartatik aurrera, loreontzia begiratzea goizeko atalik onena bihurtu zen. Egun batzuetan Verdeta ia ez zen aldatzen, eta Clara pazientziarik gabe geratu zen. Beste egun batzuetan, gauez isilpean hazi izan balitz bezala zirudien.

Martxoko larunbat batean, eguzkia distiratsu ari zen, eta polita zegoen balkoian. Clarak loreontzia kanpoan jarri zuen pixka bat argi pixka bat har zezan.

“Ez denbora gehiegi”, esan zuen amak, “oraindik fresko dago”.

“Eta zergatik egiten du hau martxoan?” galdetu zuen Bielek. Eguzkia… hotza… haizea… euria… dena nahastuta!

Amak zerura seinalatu zuen.

«Oraindik urtaroen artean gaudelako. Negua ez da guztiz joan, eta udaberria ez da oraindik iritsi. Jostailu bat beste batekin trukatzen duzunean bezala da, eta biak eskuetan aldi berean dituzunean».

Biel pentsakor geratu zen.

«Beraz, martxoak bi esku ditu».

«Horixe bera», esan zuen Clarak. «Esku hotz bat eta esku bero bat».

Arratsalde hartan, bat-batean euria hasi zuen, tanta handiak barandaren kontra joz. Clarak azkar sartu zuen loreontzia barrura eta leiho-ertzean jarri zuen.

«Ez kezkatu, Verdeta», esan zuen. «Nik zainduko zaitut».

Astelehenean, gelan, irakasleak galdetu zuen nola zeuden haziak. Ikasle batzuek ez zuten ezer ikusi oraindik eta pixka bat triste zeuden; beste batzuek zurtoin txiki bat zuten jada.

Clarak eskua altxatu zuen.

“Nirea ernetu da, baina denbora asko itxaron behar izan dut”.

“Noiz da ‘denbora asko’?” galdetu zuen irakasleak irribarrez.

Clarak pentsatu zuen.

“Bost egun… hamabost bezala sentitu ziren”.

Klase osoak barre egin zuen.

Irakasleak baietz egin zuen buruarekin.

“Horixe da martxoa ere. Gauza berriak ez direla guztiak egun berean iristen irakasten digu. Baina iristen direnean, gehiago baloratzen ditugu”.

Gau hartan, zerua laranja bihurtzen zenean eta txoriek ohi baino zarata gehiago egiten zutenean, Clarak leihotik begiratu zuen. Kimu txikiak agertzen ari ziren kaleko zuhaitzetan. Lore horiak loratu ziren bizilagunaren lore-ohean. Eta bere loreontzian, Verdetak belarrien antzeko bi hosto txiki zituen jada.

“Ama”, esan zuen Clarak, “udaberria sentitzen dudala uste dut”.

Amak buruan musu eman zion.

“Bai, baina oraindik poliki. Martxoa da oraindik”.

Clarak bere landareari begiratu eta irribarre egin zion.

“Horrela gustatzen zait. Egun askotan irauten duen sorpresa bat bezala da”.

Eta urte hartatik aurrera, martxoa iristen zen bakoitzean eta eguraldia apur bat aurreikusezina zen bakoitzean, Clarak ez zuen gehiago esaten arraroa zenik. Bi eskuren hilabetea zela esaten zuen: esku hotz bat neguari agur esaten eta esku bero bat udaberria sartzen gonbidatzen.

Eta hona hemen hazi bat, hona hemen martxo bat, istorio hau amaitu da… baina Verdetak egunero pixka bat gehiago hazten jarraitu zuen.